

Liikekumppanuustuki: tuensaajan eettiset ohjeet

Tämän ohjeistuksen tarkoituksena on tarjota liikekumppanuustukihanketta toteuttavalle yritykselle/organisaatiolle tiivistetty ohjeistus eettisten toimintaperiaatteiden, ihmisoikeuksien ja hyvän hallinnon huomioimiseen hankkeen toteutuksessa.

Ohjeistus on täydentävä asiakirja, ja sen tarkoitus on selventää muun muassa [liikekumppanuustuen ehdoissa](#) asetettuja velvoitteita koskien ympäristö- ja yhteiskuntavastuuta sekä ihmisoikeuksia koskevien periaatteiden noudattamista. Tarvittaessa Finnpartnershipin asiantuntijat neuvovat ohjeistusta koskevien asioiden huomioimisessa hankkeen toteutuksessa.

Ohjeistus on tehty huomioiden, että liikekumppanuustukihankkeita toteuttavat yritykset edustavat välillisesti Suomea ja suomalaista yhteiskuntaa kehittyvillä markkinoilla. Tästä syystä eettiseen ja ammattimaiseen toimintaan kohdemaassa on syytä kiinnittää erityistä huomiota.

1. Ihmisoikeudet ja syrjinnän kieltö

Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan perustana ovat oikeusvaltioperiaate, ihmisoikeudet, tasa-arvo ja demokratia. Kehityspolitiikka on osa Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa ja tukee osaltaan myös Suomen strategiaa taloussuhteita. Tavoitteena on rakentaa kehittyvien maiden kanssa kestäviä kumppanuuksia, jotka perustuvat molemminpuoliseen hyötyyn ja kunnioitukseen.

Kaikki ihmiset syntyvät yhdenvertaisina, joten kaikille on turvattava samat oikeudet rotuun, ihonväriin, sukupuoleen, kieleen, uskontoon, poliittiseen tai muuhun mielipiteeseen, kansalliseen tai yhteiskunnalliseen alkuperään, omaisuuteen, syntyperään tai muuhun asemaan katsomatta.

Liikekumppanuustuen ehdot velvoittavat tukea vastaanottavaa yritystä myös sitoutumaan noudattamaan kansainvälisiä työntekijöiden oikeuksia sekä työturvallisuutta koskevia standardeja (ILO) sekä noudattamaan kansainvälisiä suosituksia ihmisoikeuksien osalta ([United Nations Guiding Principles on Business and Human Rights](#)). Hankkeissa tulee lisäksi noudattaa kansainvälisesti hyväksytyjä ympäristö- ja yhteiskuntavastuustandardeja¹ sekä paikallista lainsäädäntöä.

Toimintaohjeet:

- Liikekumppanuustuella toteutettavassa hankkeessa tulee **asianmukaisella huolellisuudella** varmistaa, että **sen toteutuksessa noudatetaan [Suomen arvo- ja ihmisoikeusperustaiseen ulkopolitiikkaan liittyviä velvoitteita](#)**. Tämän yleisohjeen tavoitteena on tukea ihmisoikeusperustaisen lähestymistavan toimeenpanoa kehitysyhteistyössä, ja se käsittelee ihmisoikeusperustaisuuden määritelmää ja Suomen näkökulmaa sen toimeenpanoon.
- Jos havaitset liikekumppanuustuella toteutettavassa hankkeessa syrjintää, puutu siihen välittömästi tilanteen vaatimalla tavalla, omalla toiminnallasi ja/tai ilmoittamalla siitä. Tilanteen vakavuudesta riippumatta asiaan on aina reagoitava asianmukaisella tavalla.
- Tuensaajan tulee huomioida hankkeen toteutuksessa hankkeelle asetetut mahdolliset ympäristö- ja yhteiskuntavaikutuksia koskevat velvoitteet ja suositukset myös ihmisoikeusvaikutusten osalta. **Lisäksi tulee noudattaa asiaa koskevia tukiehtojen kirjauksia**. Mikäli kaipaat lisätukea ihmisoikeuksien huomioimiseen

¹ Lisätietoa:

- IFC Performance Standards: <https://www.ifc.org/en/insights-reports/2012/ifc-performance-standards>
- World Bank EHS Guidelines: <https://www.ifc.org/en/insights-reports/2000/general-environmental-health-and-safety-guidelines>
OECD:n toimintaohjeet monikansallisille yrityksille, englanniksi: <http://www.oecd.org/corporate/mne/> ja suomeksi: <https://tem.fi/documents/1410877/2870803/OECDn+toimintaohjeet+%20monikansallisille+yrietyksille.pdf/2e3aa906-8cd6-4151-b24f-1588c079dda4>
- UN Global Compact: <https://unglobalcompact.org/participation/getting-started/resources>

liikeyhteistyöhankekehityksessä, ole yhteydessä Finnpartnershipin asiantuntijoihin. **Finnpartnership voi tarvittaessa tarjota tähän työhön lisäneuvontaa tai konsultointia.**

- Jos epäilet hankkeessa syrjintää tai muuta ihmisoikeuksien toteutumisen kannalta vahingollista toimintaa, kuten valta-aseman väärinkäyttöä tai muuta epäasiallisin perustein tapahtuvaa vaikuttamista, **pyydämme ilmoittamaan** siitä Finnpartnershipille tai (nimettömästi) ulkoministeriön [sähköisen palvelun kautta](#).

2. Hyvä hallinto, verovastuullisuus ja korruptio

Korruptio on kehityksen este, sillä se vääristää taloudellisia rakenteita, vahingoittaa demokratiaa ja uhkaa oikeusvaltioperiaatetta sekä ihmisoikeuksien toteutumista.

Hyvän hallinnon tukeminen kaikessa kehitysyhteistyövaroin toteutettavassa toiminnassa on keskeistä. Liikeyhteistyöhankekehityksellä hanketta toteuttavan yrityksen edellytetään noudattavan myös hyvään hallintoon, verovastuullisuuteen, avoimuuteen ja korruption vastaiseen toimintaan liittyviä periaatteita.

Liikeyhteistyöhankekehityksen ehdoissa on lisäksi asetettu tarkempia ehtoja lahjonnan kiellosta, joiden mukaan avustuksen saaja vakuuttaa, että sen johto- tai valvontavaltaa käyttävät henkilöt taikka sen työntekijät tai paikallisedustajat eivät ole syyllistyneet tai eivät tule syyllistymään lahjontaan tai lahjonnan kaltaiseen laittomaan toimintaan (mukaan lukien ulkomaisen virkamiehen lahjonta). Vakuutuksen rikkominen voi johtaa maksetun tukirahan tai sen osan takaisinperintään.

Toimintaohjeet:

- **Jos havaitset** liikeyhteistyöhankekehityksessä tai sen yhteydessä **merkkejä** lahjonnasta tai korruptiosta, **puutu siihen välittömästi**. Tilanteen vakavuudesta riippumatta asiaan on aina reagoitava asianmukaisella tavalla. Avustuksen saajalla on tällaisessa tilanteessa **velvollisuus ryhtyä välittömästi toimiin** vahinkojen minimoimiseksi sekä ilmoitettava asiasta ulkoministeriölle.
- Lahjontaan ja korruptioon ja sen ehkäisemiseen on tärkeää varautua riittävällä tavalla kohdemaaliiketoimintaa suunniteltaessa.
- Tuensaajan on hyvä perehtyä ulkoministeriön korruption vastaisen työn käsikirjan ohjeisiin ([Anti-corruption Handbook for Development Practitioners](#)), jotka antavat hyödyllistä lisätietoa korruptionvastaisesta toiminnasta kohdemaissa.
- Jos epäilet kehitysyhteistyövarojen väärinkäyttöä, kuten lahjontaa, kavallusta tai muuta avustuksen ehtojen vastaista menettelyä, **pyydämme ilmoittamaan** siitä Finnpartnershipille tai (nimettömästi) ulkoministeriön [sähköisen palvelun kautta](#).

3. Ihmisarvoinen paikallinen yhteistyö ja kumppanuus

Kehitysyhteistyö on nimensä mukaisesti monitoimijayhteistyötä, joka edellyttää onnistuakseen sujuvaa yhteistoimintaa paikallisten kumppaneiden kanssa. Paikallisten kumppaneiden kanssa toimittaessa onkin erittäin tärkeää toimia harkitusti ja asiallisesti kaikki osapuolet huomioiden.

Liikeyhteistyöhankekehitykset edustavat välillisesti Suomea ja suomalaista yhteiskuntaa maailmalla. Tästä syystä ammattimainen, kunnioittava ja ihmisarvoinen toiminta kohdemaassa on tärkeää myös Suomen maakuvan ja muiden suomalaisten yritysten toimintaedellytysten kannalta.

Toimintaohjeet:

- Paikallisen kumppanin kanssa toimittaessa on tärkeää toimia kunnioittavasti ja harkitusti, sekä virallisissa että epävirallisissa yhteyksissä.
- Myös sellaisissa tilanteissa, joissa paikalliskumppanin toiminta on haastavaa, on tärkeää pyrkiä ylläpitämään ammattimaista ja kunnioittavaa yhteistyöilmapiiriä.

- Jos havaitset **paikallisten kumppanien kanssa toimimisessa** häirintää, epäasiallista käytöstä tai vastaavalla tavalla epäasiallista toimintaa, **pyydämme ilmoittamaan siitä joko suoraan** Finnpartnershipille tai (nimettömästi) ulkoministeriön [sähköisen palvelun kautta](#).

4. Yhteystiedot väärinkäyttöepäilyjen ilmoittamiseksi

Finnpartnershipin yhteystiedot:

Sähköposti: fp@finnpartnership.fi

Vaihde: (09) 348 434 (mainitse, että tavoittelet Finnpartnershipia)

Voit olla asiassa myös suoraan yhteydessä Finnpartnershipin asiantuntijoihin.

Ulkoministeriön väärinkäytösten ilmoituspalvelu:

<https://vaarinkayttoilmoitus.fi>

Ilmoitukset ulkoministeriön palveluun käsitellään luottamuksellisesti. Selvitystyö voi kestää pitkään. Yhteystietojen antaminen nopeuttaa tapauksen selvittämistä. Ilmoituksen voi tehdä myös nimettömänä.